

Oponentský posudek na bakalářskou práci:

Jakub Horák: Vývoj vojenské správy na území první Československé republiky a České republiky

Vojenství a armáda představují důležitou a charakteristickou součást moderního státu. Navzdory tomu bývá někdy v přehledech státní správy odsouvána správa vojenská poněkud do pozadí. Vzhledem k tomu lze přivítat, že se kol. Horák ve své bakalářské práci soustředil právě na toto téma.

Předložená práce má formálně všechny potřebné části (úvod, rozbor pramenů a literatury, vlastní rozbor zvoleného tématu, závěr, seznam zdrojů) a je logicky rozčleněna. Je založena především na literatuře a internetových zdrojích, což sám autor přiznává. U bakalářské práce obhajované na oboru Veřejná správa a spisová služba jistě není nutné požadovat vlastní archivní výzkum. Rozsah odborné literatury, kterou kol. Horák využil, je však bohužel naprosto nedostatečný. S jeho tvrzením, že „...chybí v české literatuře dostatek rozsáhlých vědeckých publikací o vojenské správě v letech 1918-1989“, rozhodně nelze souhlasit. Podle mého názoru není možné, aby jedním z nejvíce citovaných titulů v práci (byť bakalářské), která se speciálně věnuje jednomu z odvětví veřejné správy, byla učebnice *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*, která toto téma popisuje na třech a půl stranách. Kdyby se kol. Horák podíval jen do seznamu příslušné literatury, který je v uvedené učebnici obsažen, našel by tam řadu dalších článků (přirozeně starších). A i když připustím, že nemusel procházet všechny, přinejmenším ignorování základních studií Rudolfa Sandera z let 1965 a 1985, bez kterých se žádná práce zabývající se dějinami vojenské správy v letech 1918-1938 nemůže obejít, považuji jako oponent za nepominutelný nedostatek. V zájmu objektivity nutno přiznat, že jednu jinou cituje a jednu další ovšem uvádí, z důvodů, jež zůstávají záhadou, v poznámkách i v seznamu literatury opakovaně pod nesprávným názvem autora (Rudolf Beran)! S autorovým využíváním zdrojů souvisí také poněkud podivný způsob citování, kdy v poznámkách opakovaně odkazuje na studie v celém jejich stránkovém rozsahu, bez uvedení konkrétní stránky.

Z hlediska obsahu pokládám za největší slabinu předložené práce její popisný

charakter. Autor bohužel nikde nepřekračuje rovinu prostého popisu organizačního rozčlenění, obecné charakteristiky, kompetencí, úkolů. Přitom opomíjí politický či ideový kontext budování vojenské správy a armády tvořený například diskusemi o možnosti armády miličního typu, o armádním rozpočtu nebo obecně o úloze armády ve společnosti a státu. Podrobnější rozbor by si zasloužila funkce generálního inspektora československé branné moci. Je s podivem, že jedinou zmínku o branném zákonu, který tvořil legislativní rámec zkoumaného tématu čtenář najde v souvislosti s jeho zrušením v roce 1939. Ačkoliv je samozřejmě na místě zastavit se u francouzské vojenské mise, úplně zamlčená by neměla zůstat ani skutečnost, že v prvních měsících existence Československa působili ve vojenských strukturách nového státu italští důstojníci. Podobně rozebírá-li autor francouzský vliv na československou armádu a vojenskou správu, měl by připomenout i rakousko-uherskou tradici a působení ducha legií.

O kapitolách věnovaných vojenské správě po roce 1989 také platí výše uvedené kritické konstatování o popisnosti textu. Ani v tomto případě si nevšímá politických souvislostí, které vojenskou a armádní problematiku provázely a provázejí. V části pojednávající o vojenském výzkumu postrádám byť i jen krátkou zmínku o Vojenském historickém ústavu a Vojenském historickém archivu.

Jisté uznání si zaslouží autorova snaha o porovnání vojenské správy ve dvou sledovaných obdobích. Jelikož ale shromáždil čistě faktografický materiál, komparace nakonec nemohla až na výjimky (například u vojenského soudnictví) spočívat v ničem jiném, než v prostém konstatování rozdílů bez výraznějšího úsilí o jejich vysvětlení.

Všechny uvedené výtky mi bohužel neumožňují doporučit předloženou práci kol. Horáka k obhajobě.

V Praze 15. 6. 2022

Mgr. Jan Dobeš, Ph.D